

de GRAUWE GANS

Jaargang 35 Nummer 3
December 2019

**Vogelgeweld
in het Oost-
vaarders
veld**

**14 december
Jubileum Festival!**

**Over Mibo en
Bagra**

Redactie

Greet Boomhouwer, Margreet Roos, Karel Mauer,
Ton Kalkman, Nicolette van der Ben, Wim Sluijs

Redactieadres:

redactie@vogelwachtflevoland.nl

Foto's voor de Grauwe Gans graag in onbewerkte
jpeg in hoogste resolutie sturen naar
k.mauer1@upcmail.nl

Copyright berust bij de fotograaf

Nieuwsbrief:

nieuwsbrief@vogelwachtflevoland.nl

Bestuur

Voorzitter: Piet Molenaar

voorzitter@vogelwachtflevoland.nl

Secretaris: Secretaris: Rob Joukes

secretariaat@vogelwachtflevoland.nl

Penningmeester/Donateuradministratie:

Huub Langkemper

penningmeester@vogelwachtflevoland.nl

Werkgroepen

Activiteitencommissie, aanmelden excursies:

activiteiten@vogelwachtflevoland.nl

Cursus vogelherkenning:

cursus@vogelwachtflevoland.nl

Wetlandtelling:

wetlandtelling@vogelwachtflevoland.nl

Ringgroep: Ton Eggenhuizen (036-5368474)

Natuurfotografie: Inge v.d. Akker (06-23390264)

Bescherming: bescherming@vogelwachtflevoland.nl

Bosbende: Ruud Blommaert, bosbendeclub@gmail.com

Flevokijkers: René Gerritzen (036-5367318)

Website: vogelwachtflevoland.nl

Het bestuur is niet verantwoordelijk voor de inhoud van
artikelen van derden.

Uiterste inleverdatum kopij: 15 februari 2020

De Grauwe Gans is het tijdschrift van Vogel- en Natuurwacht Flevoland en verschijnt 3x per jaar. Donateurs betalen minimaal 15 euro per jaar, huisgenoten 6,50 euro, door overmaking op iban nummer NL28 INGB 0004 9184 83 van Vogel- en Natuurwacht Flevoland, o.v.v. naam donateur (s). Leden van de jeugdgroepen de Flevokijkers en de Bosbende betalen 120 euro per jaar, incl. koek, limonade en het Waddenweekend. Alle donateurs kunnen deelnemen aan alle door de stichting georganiseerde activiteiten en ontvangen de Grauwe Gans (max. 1 per adres).

Inhoud

- 2 Colofon en Inhoud
- 3 Van het bestuur
- 4 Column
- 5 De Bosbende
- 6 Natuurfotografie
- 7 De Flevokijkers
- 8 Vogelatlas van Nederland deel 3
- 10 3,5 jaar vogeltellingen in het Oostvaardersveld
- 13 Tuinvogeltelling winter 2019 - 2020
- 14 Broedgeval Wespendif in Zuid Flevoland
- 16 Vogelnamen, gebruik en misbruik
- 18 Het Kromslootpark, mijn 'local parch'
- 20 Recente waarnemingen juli - oktober 2019
- 24 Agenda

Coverfoto:

Meerkoet, Pampushaven, 9 februari 2019, Karel Mauer

Titelfoto's

- P 10: Paapje, Oostvaardersveld, 10 september 2019, Erna Koelman
- P 13: Groenling, Almere, 18 mei 2012, Hans Kruitwagen
- P 14: Broedende Wespendif, Almere, 25 juni 2019, Ton Eggenhuizen
- P 16: Grutto, Oostvaardersveld, 5 juli 2017, Hans Kruitwagen
- P 18: Witoogend, Kromslootpark, 10 september 2019, Hugo Wieleman
- P 20: Casarca, Keersluisplas OVP, 8 augustus 2019, Karel Mauer

Groenling, Almere, 29 november 2014, Hans Kruitwagen

De eerste nachtvorst is daar, de meeste zomergasten zijn weggetrokken, daarvoor in de plaats zijn er weer wintergasten teruggekomen. Ik merk het zelf aan de 'andere' Roodborstjes in mijn tuin. Die zijn brutaler dan die 'zomergastjes'. Tenminste, dat beeld ik mezelf in. Het vogelseizoen, wat bij ons loopt van september tot september, is weer in volle gang. Veel activiteiten hebben we alweer achter de rug, de cursusavonden voor de beginners en vervolg zijn weer enthousiast van start gegaan. De activiteitencommissie is weer superactief geweest met de Big Sit, een lezing over de Kokmeeuw en vogelexcursies naar de Oostvaardersplassen en de Kop van Noord-Holland. Donateurs hebben initiatieven genomen om lezingen te verzorgen over Lesbos en Kenya, erg inspirerend, met altijd weer die feedback uit de groep van 'kenners', heel leuk en leerzaam.

Begin september heeft de vrijwilligersdag plaats gevonden als waardering voor hun inzet. Dat was erg gezellig onder het genot van een hapje en drankje bij de Stadsboerderij op de Kemphaan. Ook de werkgroep Bescherming is zeer actief geweest. Niet dat zij dat op andere momenten niet zijn, maar ze waren nu wel meer zichtbaar door een tweetal informatie- en discussieavonden over de Oostvaardersplassen. En over de nu lopende reset van het zuidelijk deel van het moeras, dat is te merken aan de droogvallende gebieden waar veel vogels op afkomen om te foerageren. En de vele Zeearenden die zich tegoed doen aan de vele, vaak eenvoudig te vangen vis. De andere avond ging over de recreatieve functie, altijd een spannend onderwerp wat staat voor dilemma's, voor keuzen maken. Dat weerspiegelde zich mooi in de 'staande stemming' aan het eind van de avond over de gevraagde steun die Staatsbosbeheer van de Vogel- en Natuurwacht Flevoland vroeg voor de bouw van een uitkijktoren. Een toren die natuurlijk vogelliefhebbers aantrekt, drukte van bezoekers, maar ook een prachtige beleving voor velen van ons. En die onze 'koorts' nog moet treffen. Geïnteresseerd in de uitslag? De overgrote meerderheid van de aanwezigen heeft letterlijk 'staand' hun steun uitgesproken. We gaan nog een mooi seizoen tegemoet. We hoeven niet zo vroeg meer op om de blijvers en wintergasten gade te slaan. En er staan vele mooie activiteiten op het programma.

Vogel- en natuurfestival

We willen het wel van de daken schreeuwen, zonder natuurlijk de vogels te verstoren. Op 14 december a. s. vieren we samen ons 35-jarig bestaan. Het bestaan van een 'club' met een rijke (natuur) geschiedenis. Ik ben dan ook zo benieuwd naar het jubileumnummer van de Grauwe Gans. En het festival in het KAF, waarvan het programma nu klaar is, belooft een heel

Zeearend, Oostvaardersplassen, 30 september 2019, Hans Kruitwagen

leuke en interessante dag te worden. En dat in korte tijd door een kleine maar gedreven groep vrijwilligers uit de grond is gestampt. Zoals de meeuwen hun voedsel uit de grond stampen, met altijd weer dat resultaat. En dat mag er zijn, een overvolle en diverse natuurmarkt, prachtige lezingen en zelfs het uitreiken van een 'speld' als waardering voor het werk wat verzet wordt voor de natuur. Benieuwd wie dat is, ik ook!

En als verwoed fotograaf ben ik zo razend nieuwsgierig naar die vele inzendingen van foto's uit ons geliefde Flevoland. En aan wie we al die mooie prijzen gaan uitreiken. Wat hier zeker benoemd moet worden is het enthousiasme van onze (natuur)partners, want zonder hen is een evenement zoals dit natuurlijk niet mogelijk. Bijkomend, zeker zo belangrijk, is dat hiermee de samenwerking tussen onze partners en de Vogel- en Natuurwacht weer is versterkt.

Wat er nog aan mist? Jullie natuurlijk! Ondanks dat we veel vertrouwen hebben in grote bezoekersaantallen, willen we natuurlijk aan het eind van het programma met onze eigen donateurs een toast uitbrengen, op het verleden maar zeker op een mooie toekomst van onze 'club'. Een 'club' waar zich velen inzetten, op wat voor manier dan ook voor de vogel, de natuur in het algemeen, en de mededonateurs. Tot 14 december!

namens het bestuur,
Piet Molenaar, voorzitter

Op woensdag 14 augustus gaf ik voor de Vogelwacht in de Oostvaarder een lezing over waarneming.nl. Daarbij vertelde ik ook welke buitenlandse sites ik met enige regelmaat bezoek om informatie te verzamelen voordat ik op vakantie ga. Als voorbeeld gaf ik een website die ik gebruik voor het zoeken naar Oostenrijkse waarnemingen voor mijn dan nog komende vakantie naar dit alpenland. De plaatjes van Auerhoen en Drieteenspecht die ik liet zien beloofden veel goeds. Deze soorten blijven me in Oostenrijk al een aantal jaar ontlopen.

De eerste dagen in Oostenrijk hebben we uitgetrokken voor de Neusiedlersee. Het is een fantastisch gebied tegen de Hongaarse grens aan. Op de eerste dag zien we meteen al de wenssoort Dwergaalscholver. Ongeveer op de plek waarvan ik dacht dat we hem ook zouden moeten zien. De dagen erna zoeken we flink naar Syrische Bonte Specht, maar hoewel hij wel door anderen gezien wordt volgens de Duitse website, blijft hij voor ons helaas te goed verborgen. Op de laatste dag in dit gebied maken we een (net iets te lange) fietstocht naar het gebied waar Grote Trap moet voorkomen. De wijnranken zijn bijna het enige in deze omgeving dat niet aan Flevoland doet denken, verder is het net zo vlak en winderig. Gelukkig

was het de fietstocht waard, want we zien aan het einde een groepje Grote Trappen lopen. Ook nu weer precies waar ik ze had verwacht volgens de gegevens die ik had voorbereid.

Na de Neusiedlersee vertrekken we naar de bergen rond Salzburg. Hier hoop ik dan toch echt wat spechten (Drieteenspecht en Witrugspecht) en hoenders (Auerhoen, Korhoen en Hazelhoen) tegen te komen. Na een aantal dagen is het me echter wel al duidelijk dat het seizoen een grotere rol speelt dan ik had gedacht en gehoopt. Maar we komen vast nog een keer terug in het voorjaar en dan hoop ik gewoon dat we wat meer geluk hebben. Uiteindelijk stel ik mezelf wel tevreden met nog een nieuwe soort; de Rotszwaluw. Deze soort heb ik in Spanje wel al eens gezien, maar nooit ingevoerd en dus tel ik hem niet..., maar nu dus wel!

Achteraf valt het best mee hoeveel nieuwe soorten ik heb gezien op vakantie en dat terwijl we inmiddels al veel vaker in Oostenrijk geweest zijn. Daarnaast was het sinds mijn vorige blog ook in Nederland niet rustig. Steltstrandloper, Grijskopkievit en een heuse Grote Vale Spotvogel kon ik in Nederland bijschrijven. De laatste twee moeten wel nog even worden goedgekeurd door de commissie die daar in Nederland over gaat, maar ik schat in dat dat wel goed gaat komen. En terwijl ik deze column schrijf ben ik me aan het voorbereiden op een weekje Helsinki voor een conferentie en wellicht blunder ik daar dan ook nog tegen een verdwaalde specht aan. Ze kunnen zich toch niet eeuwig voor me blijven verstoppen?

Victor Eggenhuizen

Auerhoen, Finland, 20 mei 2009, Ton Eggenhuizen

Het vorige seizoen werd afgesloten met het waddenweekend dat ons deze keer naar Terschelling voerde. Terschelling, volgens Jeroen het mooiste waddeneiland, is een aantal keren overgeslagen omdat de groepaccommodatie bezet was of omdat het weekend samen viel met Oerol. Maar wat een prachtige locatie is de Wierschuur. Fantastisch gelegen aan het wad, buitendijks, dus altijd zicht op het tij. We hebben natuurlijk het hele eiland over gefietst waarbij we op zaterdag het bunkermuseum hebben bezocht 's Avonds is het Skylger loopspel gespeeld samen met de Flevokijkers en daarna nog, in het pikkedonker, het traditionele levend stratego voor de Bosbenders met de aspirant leden. Op zondag hebben we een wandeling gemaakt door het naast de Wierschuur gelegen natuurgebied inclusief het wad. Door het opkomende tij werden we naar de kust gemaand. Tijdens de fietstocht naar de haven natuurlijk nog even luieren op het strand. Veel levende vogels gezien maar ook dode, waarvan onderdelen meegenomen werden door Ingo voor zijn verzameling schedels.

De eerste bijeenkomst dit seizoen was met de stads-ecologen, Ton en Annemiek Eggenhuizen. Zij wilden graag met de jongeren van gedachte wisselen over de kansen voor de natuur in de stad. Er vond een levendige discussie plaats. Meest verrassende uitkomst was dat het over het algemeen meest groen bevonden stadsdeel Almere Haven niet als zodanig beleefd werd. De fietspaden richting centrum hebben te weinig natuurbeleving. Na de discussie hebben we nog een korte wandeling gemaakt door de wijk Tus-
sen de Vaarten waarbij we geleerd hebben dat de Zomereik wel tot 400 soorten organismen kan bevatten.

Helaas heeft Jeroen op de eerste bijeenkomst kenbaar gemaakt dat hij gaat stoppen met het leiding geven aan de Bosbende. Na 10 jaar Bosbende kiest Jeroen er voor om andere activiteiten in zijn leven meer plaats te bieden waaronder het zingen in een koor. Met zingen heeft Jeroen ook de Bosbenders besmet. Als Jeroen begon met: "Vaartsluisbos, Vaartsluisbos, je kan er lekker lopen en...." , dan zong iedereen volmondig de slotzin mee: "je hondje mag er los". Natuurlijk met een hoop gelach. We zijn Jeroen natuurlijk heel dankbaar en respecteren zijn keuze maar we gaan hem wel missen.

Ook hebben we afscheid genomen van Maura, Alexander en Harmen vanwege het bereiken van de 18-jarige leeftijd en van Jeroen, Joep, Kiri, Luna, Nena, Puk en Sam vanwege uiteenlopende redenen.

Wad bij Terschelling, 7 juli 2019, Jeroen Veenker

Wandeling Almere, september 2019, Jeroen Veenker

Met de overgebleven groep van nog steeds 12 jongeren hebben we tijdens de 2e bijeenkomst op 12 oktober in de Oostvaarders de archeologiedag meegemaakt, lekker gewandeld in het altijd mooie Oostvaardersplassengebied en de activiteiten voor de rest van het seizoen vastgesteld, te weten: natuurwerkdag, kanoën of punteren, museum Naturalis, bezoek aan een dierentuin, nieuwjaarsfilm, bezoek aan de Markerwadden, dagje Almeers strand, Blotevoetenpad en vogelvoer voor de winter en nestkasten maken. En natuurlijk nog het waddenweekend en als het een beetje kan nog een weekend Ardennen. Alleen nog even rekenen of het budget het toelaat.

Dat zijn toch allemaal leuke dingen, niet?
We hebben er zin in!!

Ruud Blommaert

Foto van de maand september; het thema van de maand is "wolkenluchten in het landschap".

Ik ben redelijk actief in het fotograferen en sinds vorig jaar medio oktober ben ik actief binnen de groep natuurfotografie. In dit gebied ligt ook wel de grootste belangstelling, een mooie combinatie van in de natuur zijn en fotograferen. Ook ben ik wel in de oudere steden aan de slag, zoals Zwolle, Deventer, Zutphen en binnenkort Bremen. Daar richt ik me op architectuur en sfeer impressie van een stad.

Ik ben ook sterk van mening dat de techniek zoals camera/lens slechts een deeltje uitmaakt van het maken van een foto. En dat het veel meer gaat om het zien en het spelen met licht. Talent is ook zeker

een onderdeel, maar van veel fotografieren met andere fotografen leer je waanzinnig veel. Ik fotografeer met onder andere een spiegelreflex, Bridge camera maar ook met mijn smartphone. De camera die ik het meest gebruik is mijn Canon 7D Mark II.

Voor het thema ben ik op pad geweest bij het natuurcentrum aan het Jan vd Boschpad. Het was een schitterende dag met zeer mooie wolken. Omdat op een dergelijke dag met veel zonlicht de lichten niet mooi doortekenen, pas ik filters toe die er voor zorg dragen dat de lucht mooi gaat doortekenen. Zoals het oog het waarneemt.

Op mijn Canon had ik een groothoek zoom 10-20mm; de zoomstand was 18mm. De sluitertijd kwam uit op 1/320 sec bij een diafragma van f16 ISO250. Vaak werk ik vanuit een diafragma omdat ik vind dat ik dan de meeste grip heb op de scherptediepte.

John Rijff

Wolkenluchten in het landschap, natuurcentrum aan het Jan vd Boschpad. Medio September 2018.
Canon 7D markII 10-20mm op 18mm. 1/320 f16 ISO250.

De Flevokijkers

ALMEERSE JEUGDNATUURCLUB

Weer een aflevering van de avonturen van De Flevokijkers en aangezien we iedere maand op pad gaan, valt er zeker weer wat te vertellen over de afgelopen drie maanden.

We beginnen dit keer met ons Waddenweekend op Terschelling aan het einde van het Flevokijkersseizoen 2018-2019. Het was dit jaar het weekend vóór de zomervakantie: 5, 6 en 7 juli. We logeerden in de Wierschuur, traditiegetrouw samen met De Bosbende. De Wierschuur ligt prachtig buitendijks aan de Waddenzee. Het boeken heeft ons twee jaar gekost, maar is toch uiteindelijk gelukt. Het is een unieke plek waar we ook dit jaar echt weer genoten hebben. Een geweldig huifkartocht over Terschelling, zandduinen beklimmen, lekker laat maken, slapen in stapelbedden in een slaapzak, een heerlijke macaronischotel van Ruud, fietsen over het eiland, pony rijden, lammetjes knuffelen en voeren, boter maken, kalfjes voeren (en je hand in hun bek steken ;-), lol bij het Skylger-loopspel en ik zal best nog wat vergeten zijn. Blij en vermoeid gingen we weer terug naar Almere.

Daan en Giorgio gaan door naar De Bosbende en ook hebben we afscheid moeten nemen van Dominique, Oirla, Bram, Mats, Joost, Filipe en Finn. Maar niet alleen deze kinderen verlieten De Flevokijkers, maar ook Monique en Paula. Met name Monique heeft mij een aantal jaar geweldig geholpen om van

Experiment met de rups, Science Park Amsterdam, 5 oktober 2019, René Gerritzen

Lekker rollen in het zand, Terschelling, 6 juli 2019, René Gerritzen

De Flevokijkers een succes te maken. Nogmaals héél erg bedankt hiervoor. Maar we zijn het nieuwe seizoen weer gestart met veel nieuwe, heel enthousiaste kinderen. En Monique wordt gelukkig goed vervangen door Sietske en Martijn (de ouders van Teun). Dat belooft weer een heel leuk seizoen te worden!

En we zijn het seizoen, net als vorig jaar, weer gestart bij fruitboer Smits in Zeewolde. Het is daar altijd een feestje met schminken, springkussen, pony rijden en met een treintje naar de bomen die geplukt moeten worden. Niets is lekkerder dan je eigen appels en peren te plukken. En het verschil te proeven tussen de verschillende soorten appels. Met een zak vol appels en peren ging iedereen weer terug naar huis. Bovendien hoorde ik dat er heel wat appeltaarten zijn gebakken!

Zaterdag 5 december was de Dag van de Wetenschap. Ja, en dan ga je natuurlijk naar het Science Park in Amsterdam. Dit keer met de trein (óók leuk, want sommige kinderen hadden nog nooit in de trein gezeten), want parkeerplaatsen zijn daar niet zo veel. In het Science Park zijn veel bedrijven en de Universiteit van Amsterdam, die samen proberen iedereen enthousiast te krijgen om een wetenschappelijke studie te gaan doen. Nou, dat hebben we geweten! Een robot die je moet besturen om hem te laten voetballen, een echte goochelaar met waanzinnige trucs (je weet dat je voor de gek wordt gehouden, maar je ziet het niet!!), een observatorium met een sterren- en zonnekijker, proeven doen met rupsen (wat vindt hij het lekkerst), je hersenwerking op de computer zien als je enge dingen ziet, zwevende en omhoog schietende metalen ringen zonder dat je ze aanraakt, moeilijke puzzels oplossen, een lekker ijsje maken met vloeibare stikstof, een schilderij maken met lichtgevoelig papier en wat al niet meer. Tevreden en vol indrukken gingen we weer naar huis. Tot de volgende avonturen in de Grauwe Gans.

Groet,
Martijn, Sietske en René

De vorige aflevering van deze serie over de nieuwe Vogelatlas van Nederland ging over de verandering van Flevoland van een door Grauwe Gans gedomineerd beeld naar dat van de grote loofbossen op rijke kleibodem. Maar ook tal van andere veranderingen hebben zich in het landschap en daarmee de vogelbevolking voltrokken. In dit deel gaat het over de teloorgang van de overwinteraars van het open steppelandschap van Flevoland.

Als vogelaars in de jaren zeventig "de Flevopolders" inkwamen, ontvouwde zich een uitgestrekt en slechts door de einder getekend landschap. De rietvelden en stoppelvelden van de ontginningslandbouw vormden een immens door mensenhanden gemaakt steppelandschap. Langs de lange en haaks op elkaar gelegen rechte wegen waren her en der hooibalen opgestapeld tot wel vier meter hoog en 10 meter lang. Steevast het uitkijkpunt van Buizerd, Torrenvalk en Ruigpootbuizerd. Waar de balen niet dicht tegen elkaar aangelegd waren, ontstonden nissen die in trek waren bij de Kerkuilen. Uit de uitgeplozen braakballen werd wel duidelijk waar die roofvogels voor kwamen: Veldmuizen!

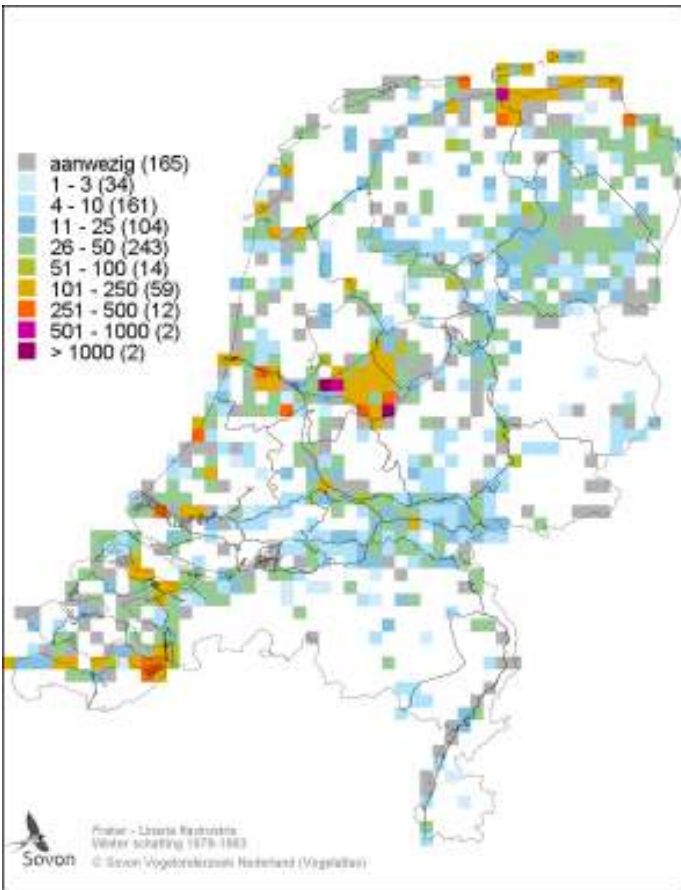
De gewassen bestonden vooral uit Koolzaad, Luzerne en hier en daar al wat graan. Veel van de akkers werden wel geoogst maar gingen als stoppelveld de winter in. Waar bij het gebruikelijke onderploegen van de stoppels veel Veldmuizen het loodje leggen, bleven nu de holletjes en de muizen zelf ongemoeid. De roofvogels konden dit wel waarderen. Kijk bijvoorbeeld naar het kaartje van de Ruigpootbuizerd in de eerste winteratlas van SOVON (veldwerk 1997-1983). De vijf atlasblokken met de hoogste dichtheid (meer dan tien ruigpoten per 25 km²) liggen allen in Zuid-Flevoland! In die tijd moeten meer dan honderd Ruigpootbuizerds in Zuidelijk Flevoland hebben overwinterd. Zet dat af tegen de aantallen uit de laatste atlas (50-80 overwinteraars in heel Nederland en nog geen tien in Zuid-Flevoland) en het wordt duidelijk dat deze winterbuizerd flink wat veren heeft gelaten. Dat is niet alleen op het conto van de landschappelijke veranderingen in (Zuid-)Flevoland te schrijven. In de atlas wordt ook gewezen op de halvering van de broedpopulatie in Scandinavië in dezelfde periode. Opwarmend klimaat, met negatieve effecten op de prooipopulaties (zoals Lemming en Noordse Woelmuis) worden daarvoor verantwoordelijk gehouden.

De stoppelvelden waren niet alleen bij muizen maar ook bij zaadetende vogels in trek. Enorme wolken met vinkachtigen (met in februari 1977 een Grauwe

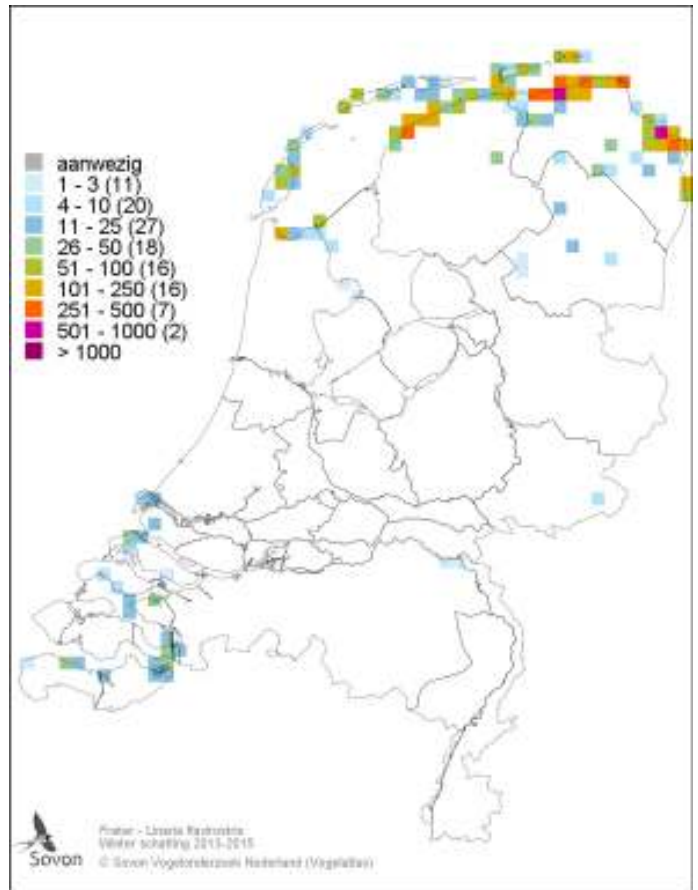
Gors...) zwermden rond, op de hielen gezeten door overwinterende Sperwers en Smellekens. Ook de net aangeplante velden met nog sprieterige boompjes waren populair onder de vogels. Tussen de aanplant kwamen pionierkruiden op die van nature grote aantallen zaden produceerden. Wintergroepen van honderden Fraters waren zeker geen zeldzaamheid. De eerste winteratlas toont het grote belang van Zuid-Flevoland voor de Frater in die jaren. De atlasblokken met de hoogste dichtheden (meer dan 1000 vogels) liggen ook bij de Frater in deze polder. Meer dan 5000 Fraters overwinterden in die jaren in Flevoland. En nu? Tijdens de laatste atlasstellingen werd geen enkele Frater meer gemeld. Op waarneming.nl zijn nog wel wat recente meldingen, met name op de trektelposten. Nu is de soort zo zeldzaam dat mensen er voor in de auto springen om die voor de jaar- of flevolijst te twitchen!

Ook de Bonte Kraai is inmiddels een "omrijsoort". Wie had veertig jaar geleden verwacht dat deze uit Flevoland zou verdwijnen? Op de kaart van de eerste winteratlas is Flevoland een belangrijk kerngebied, maar niet zo belangrijk als de diep paars kleurende streek in Drenthe (vuilstortplaats Wijster). In die periode werd het aantal overwinteraars in Nederland op 26.000 geschat. Tegenwoordig zijn daar nog 50-80 vogels van over. De achteruitgang in Nederland loopt parallel met de toename van overwinteraars in het broedgebied. De intensivering van de landbouw gekoppeld aan klimaatveranderingen en bevolkingsgroei (meer afval) vergroten de kans voor succesvolle overwintering in het noorden. In Flevoland wordt de soort nog sporadisch gezien, meestal een enkele vogel, soms twee tot vijf. Langer braakliggende terreinen en de voor Kiekendief ingerichte voedselpercelen rond de Oostvaardersplassen zijn daarbij de plekken waar je moet zoeken. Precies dezelfde gebieden waar de laatste Ruigpootbuizerds nog rondhangen en sporadisch Fraters worden gezien.

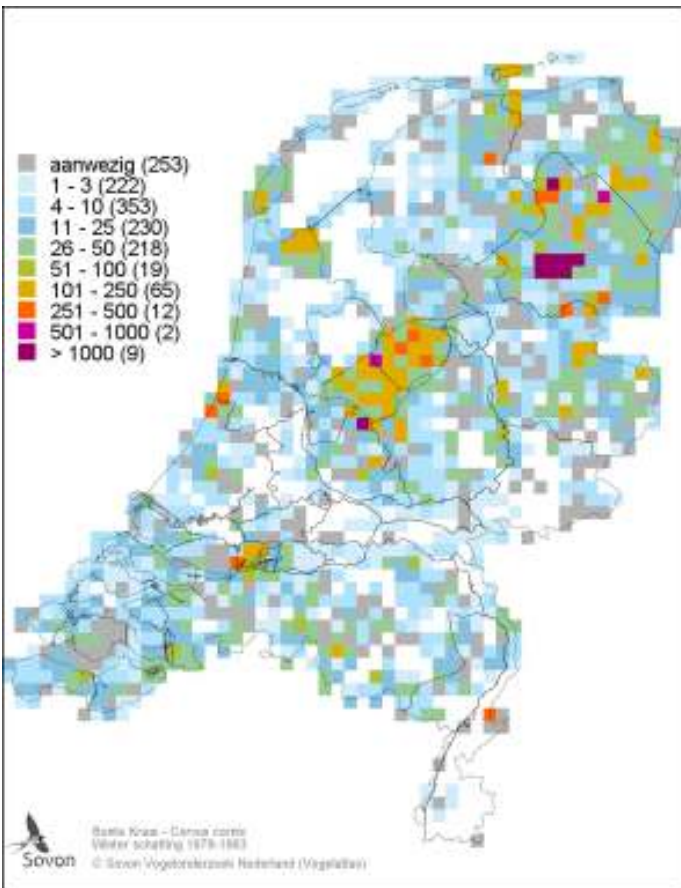
Ton en Victor Eggenhuizen

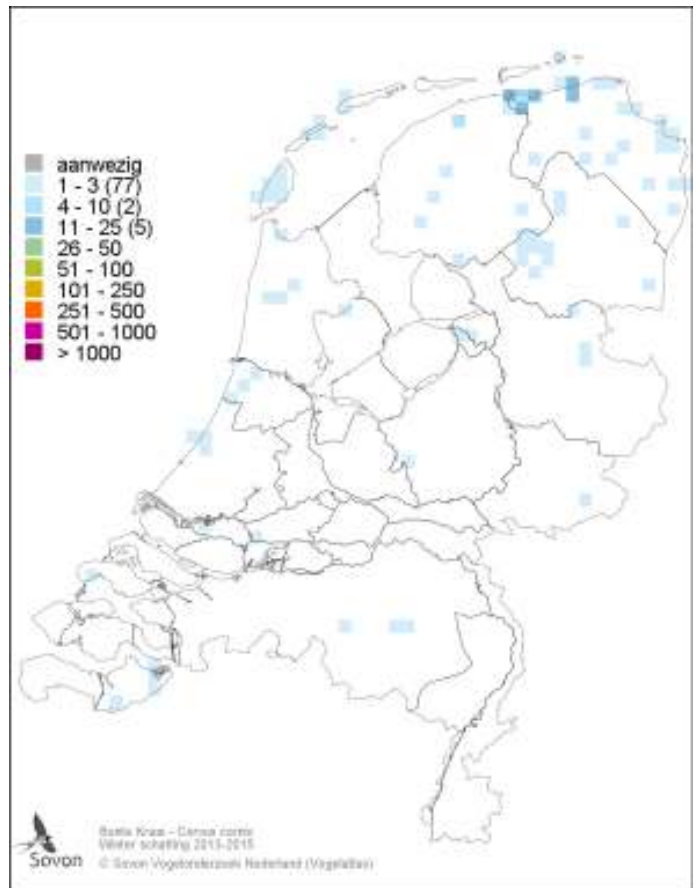
Frater, winter schatting 1979-1983

Frater, winter schatting 2013-2015

Bonte Kraai, winterschatting 1979-1983

Bonte Kraai, winter schatting 2013-2015

3,5 jaar vogeltellingen in het Oostvaardersveld

Dit artikel beschrijft waarom en hoe er vogeltellingen gedaan worden in het Oostvaardersveld (OVV), en het geeft een overzicht van de tellingen in de eerste 3,5 jaar: van 26 maart 2016 t/m augustus 2019. Na 3,5 jaar vogeltellingen in het OVV is het nog steeds iedere maand erg leuk en leerzaam. Daarnaast is het natuurlijk heel fijn om op deze manier een steentje bij te kunnen dragen aan het beheer van het Oostvaardersveld.

Hoe het begon

In 2015 voerden we, een groepje 'Afronders', voor Staatsbosbeheer (SBB) maandelijks Punt, Transect-Tellingen (PTT-tellingen) uit in het Hollandse Hout. Na een half jaar zagen we daar, om een aantal redenen (die hier te ver voeren) het nut niet meer van en zijn we gestopt. SBB vroeg ons toen of we een PTT-telling zouden willen gaan opzetten in het Oostvaardersveld (OVV). Dat was net volledig heringericht, met als doel om, door de aanleg van veel verschillende biotopen, veel meer soorten vogels aan te gaan trekken. Er was een beheerplan opgesteld om ervoor te zorgen dat die biotopen in ongeveer gelijke verhoudingen ook blijven bestaan. Om na te gaan of de verwachte vogelrijkdom ook werkelijk zou gaan komen, was monitoring nodig. Bij elke waarneming moest tevens genoteerd worden in welk biotoop de betreffende vogels waargenomen waren. Ook zoogdieren

(Reeën, Vossen, Konijnen, etc.) die we tegen zouden komen, plus allerlei bijzonderheden, gingen we noteren. We waren meteen enthousiast. Het leek ons heel boeiend om zelf te ervaren hoe mooi het OVV en hoe gevarieerd de vogelstand zou gaan worden. Het werd dus een volmondig 'Ja'! En we gingen aan de slag om vaste telroutes en telpunten te bepalen en die eenduidig vast te leggen.

De eerste telling

Op 26 maart 2016 werd de eerste 'OVV-telling' uitgevoerd. Het resultaat van deze telling overtrof onze stoutste verwachtingen! We bleken in ca. 2,5 uur in totaal 62 vogelsoorten, en 1292 vogels te hebben waargenomen. Dat smaakte naar meer!

Het eerste teljaar (mrt-2016 t/m feb-2017)

De kick van die eerste telling bleef ook de volgende maanden. Tijdens het eerste jaar werd iedere maand minstens één nieuwe soort waargenomen. In totaal hebben we in dat eerste jaar 125 vogelsoorten en 13.753 vogels waargenomen. Mooie soorten die we tijdens deze tellingen aantreffen zijn o.a.: Appelvink, Draaihals, Goudplevier, Grauwe Klauwier, Grote Lijsster, Houtsnip, Klapekster, Kleine Bonte Specht, Kleine Plevier, Paapje, Pijlstaart, Rotgans, Waterpieper en Zwarte Ruiters.

Bij de evaluatie met SBB na 12 maanden kregen we het verzoek om, ten behoeve van een optimale monitoring door SBB, alleen nog de volgende biotoopnamen te gebruiken: water, riet, kale grond, kort grazig grasland, ruig grasland, ruigte, struweel en bos. En we zouden voortaan minstens eenmaal per jaar foto's gaan maken van de omgeving bij alle telpunten, voor een betere monitoring van de biotoopveranderingen, t.b.v. het beheer.

Het tweede teljaar (mrt-2017 t/m feb-2018)

SBB is met elke telling tevreden: "Weinig soorten en/of weinig vogels is voor ons net zo belangrijk om te weten!" Maar als teller blijft het toch een sport om te proberen om nieuwe soorten te proberen te scoren,

Waterpieper, Oostvaardersveld, 31 oktober 2018, Erna Koelman

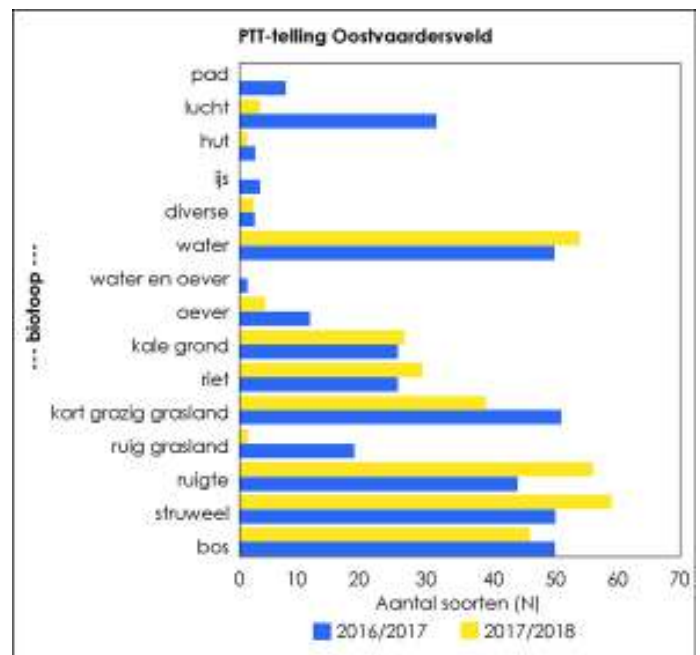
wat natuurlijk steeds lastiger wordt.

In het tweede jaar zijn 121 vogelsoorten waargenomen, en in totaal 18.437 vogels. Dus: 4 soorten minder, maar ruim 4.500 vogels meer dan in het eerste jaar. Die hogere aantallen zijn vooral veroorzaakt door beduidend hogere aantallen Boerenzwaluwen in de zomermaanden, heel grote groepen Spreeuwen in juni, augustus en december, veel Brandganzen en Grauwe Ganzen in augustus, en extreem veel (bijna 1000) Vinken in januari. Soorten die in het tweede jaar voor het eerst werden waargenomen zijn o.a.: Beflijster, Bosruiter, Groene Specht, Grote Canadese Gans, Grote Gele Kwikstaart, Keep, Kruisbek, Smelleken, Snor, Turkse Tortel, Witgat en Zeearend.

In aanvulling op mijn eigen maandelijkse evaluatie van de resultaten voor onszelf en voor SBB, voert SBB jaarlijks een uitgebreide evaluatie uit, waarbij tevens gekeken wordt naar de aantallen vogels per biotoop. Grote verschuivingen hierin zouden een indicatie kunnen zijn voor (te) grote biotoopveranderingen. Hier een voorbeeld van het histogram uit het monitoringrapport van Perry Cornelissen (SBB) na twee teljaren. Het geeft de verdeling aan van de soorten vogels over de biotopen.

Het derde teljaar (mrt-2018 t/m feb-2019)

Ook het derde jaar hebben we, afgezien van een paar erg regenachtige ochtenden, weer met veel plezier geteld. In dit jaar konden we zeven nieuwe soorten noteren: Casarca, Gekraagde Roodstaart, Parkgans, Slechtvalk, Veldleeuwerik, Witkopstaartmees en Zwarte Wouw. In totaal zijn er 112 vogelsoorten waargenomen, en 17.237 vogels. D.w.z.: 9 soorten en 1200 vogels minder dan in het tweede jaar. Op zich geen grote verschillen. Toch ben ik wel benieuwd of die daling in aantal soorten (125-121-112) structureel is of toeval.

figuur 1 PTT-telling Oostvaardersveld, aantallen per biotoop

De 1e helft van het vierde jaar (mrt t/m aug-2019)

Al in de eerste maand van het vierde teljaar scoorden we een verrassende nieuwe soort. Daar zouden we het andere telteam wel even nieuwsgierig mee maken. Dus meldden we in onze groeps-App: "Nieuwe soort!" Er kwam terug "Kraanvogel? Flamingo?" Wij: "Minder roze". Zij: "Koereiger?" Wij: "iets minder wit en iets kleiner." Toen bleef het stil. Wij dus: "Het begint met een H."en even later: "en het eindigt op ...uismus". Grappig, dat zo'n algemeen (tuin)vogeltje pas na ruim 3 jaar voor het eerst tijdens onze tellingen waargenomen werd.

Naar aanleiding hiervan stelde René Alkema mij in de mail de simpele vraag: "Heb je eigenlijk ook een lijstje met het totaal aantal (vogel)soorten?" Dat had ik nog niet, en eigenlijk 'knaagde dat al een tijdje aan me'. Het zou namelijk best handig zijn bij mijn maan-

Kluit, Oostvaardersveld, 12 juni 2019, Erna Koelman

Kleine Plevier, Oostvaardersveld, 10 juni 2017, Erna Koelman

soort	maand en aantal mrt-18	maand en aantal apr-18	maand en aantal mei-18	maand en aantal jun-18	maand en aantal jul-18	maand en aantal aug-18	maand en aantal sep-18	maand en aantal okt-18	maand en aantal nov-18	maand en aantal dec-18	maand en aantal jan-19	maand en aantal feb-19	maand en aantal mrt-19	maand en aantal apr-19	maand en aantal mei-19	maand en aantal jun-19	maand en aantal jul-19	maand en aantal aug-19
Bergeend	2	3											2	2	2	2		
Blauwborst	1	2	4	5									6	1	6	1		
Blauwe Kiekendief																		
Blauwe reiger	4	1	4	9	4	2	10	7	10	3	4	4	1	4	1	5	15	16
Boerenzwaluw		15	50	44	28	124	15							30	20	33	40	53
Bontbekplevier															2			
Bonte Vliegenvanger						3												
Boomklever	2	4		2	1	1	1	1	3			2	2		1		5	3
Boomkruiper	8	4	3	1	6	4	7	4	4	1	3	2	4	3	3	1	5	4
Boompieper														1				
Boomvak				1											1		1	
Bosrietzanger			9	2											8	1		

figuur 2 Oostvaardersveld tellingen, aantallen per maand

Boomkruiper, Oostvaardersveld, 1 februari 2019, Erna Koelman

delijkse evaluatie van de tellingen. Kortom, tien dagen later had ik alle tellingen (handmatig; ik ben helaas geen superster in Excel) overgezet in één groot Excel-sheet, waarin per soort snel te zien is wanneer die voor het eerst is waargenomen, en per telling hoeveel er van elke soort waargenomen waren. Vanaf dat moment hou ik dat bij. Ik ben er echt heel blij mee. Ik ben René dus nog steeds dankbaar voor zijn simpele vraag! Behalve de Huismus zijn in het laatste hier beschreven halfjaar ook nog de volgende nieuwe soorten gezien: Kleine Strandloper, Wespendif, Zomertaling en Fluitier.

Stand van zaken na 3,5 jaar tellen

Na 42 maanden (mrt 2016 t/m aug 2019) is het totaal aantal waargenomen vogelsoorten opgelopen tot exact 150, waaronder 7 soorten die slechts bij één telling zijn gescoord: Parkgans, Roerdomp, Rotgans, Smelleken, Tapuit, Wespendif en Zwarte Wouw. Het totaal aantal waargenomen vogels is 56.463. Het wordt steeds interessanter om de gegevens uit te werken en met de opgebouwde historie te vergelijken. Omdat in deze tabel ook totalen per soort en per maand staan, zijn snel veel trends af te lezen. In de

uitsnede onderaan deze pagina is te zien dat b.v. de Blauwborst ca. 4 maanden per jaar voorkomt en dat de Bosrietzanger een piek heeft in mei; terwijl soorten als de Blauwe Reiger en de Boomkruiper het hele jaar aanwezig zijn. De grote variatie houdt het leuk om te doen, evenals het achteraf napraten en het uitwisselen van wat de beide teams hebben waargenomen. En...., niet onbelangrijk: het is een fantastisch gebied om, juist 's morgens vroeg, een paar uur in rond te lopen. Logisch dus, dat we geen tekort meer hebben aan tellers!

Op het moment dat ik dit schrijf zijn de vaste tellers: René Alkema, Henk van de Bovenkamp, Marianne Groot, Peter Hermelink, Mieke Huijgens, Jannet de Jong, Tsjard de Jong, Erna Koelman, Peter Koelman, Lars Luijten, Inge Maijer, Paul van der Munnik, Arjan Schipper, Joke van Valkenburg, Marjolein Veen en Tonnie Verheij. Ook gaan er regelmatig cursisten of anderen mee, om eens te ervaren hoe de telling in zijn werk gaat. En ik weet wel zeker dat een aantal daarvan ook vaste teller gaan worden.

Boerenzwaluw, Oostvaardersveld, 10 juli 2016, Erna Koelman.

NB: Tijdens de tellingen heb ik doorgaans geen tijd om te fotograferen. Slechts bij uitzondering komt mijn camera uit de tas. Daarom zijn de meeste foto's bij dit artikel niet op teldagen geschoten. Maar ze zijn wel allemaal tijdens deze 3,5 jaar in het OVV gemaakt.

Erna Koelman

Een nieuwe winter op komst. Daarom hier weer de voor de vele tuinvogeltellers zo vertrouwde oproep om met ons wintertuinvogeltelproject mee te doen. En....., het is al weer onze negenentwintigste telwinter! Zoals ieder jaar is het spannend wat de drie wintermaanden ons voor verrassingen zullen brengen; niet alleen in temperatuur en neerslag, maar ook in de vogelsoorten en de aantallen vogels die we in onze tuinen zullen zien. Nieuwsgierig zijn we natuurlijk ook of (als gevolg van de wat 'warmere' winters?) de dalende tendensen in de dekkingspercentages en de gemiddelde groepsgrootten in de Almeerse tuinen zich zullen voortzetten (zie de grafieken op de website). Het komende jaar, 2020, is een schrikkeljaar. Dat betekent dat de waarnemingsdata zodanig wijzigen dat de start en het einde van de telweken gunstig uitpakken; deze winter heeft geen 14 maar 13 telweken.

Blijft de vraag of de dalende tendensen het gevolg zijn van een klimaatverandering? De Gooi- en Eemlander maakte op 18 februari jl. melding van het feit dat 'het kwik die middag in De Bilt 15,1 graden aangaf, waarmee de eerste officiële lentedag een feit was. Gemiddeld komt dat pas op 16 maart voor. De vroegste officiële 'lentedag' ooit was overigens op 13 januari 1993 toen het in De Bilt ook 15,1 graden werd.

Uit Lelystad kwam na de afgelopen winter het volgende bericht: 'Geheel uit onze tuin verdwenen zijn de voor ons vorig jaar nog vaste tuinsorten Boomklever, Boomkruiper en onze meest geliefde tuinsort de Zwarte Mees, waar we er vorig jaar bijna dagelijks twee van in de tuin hadden. En we hebben de hele winter slechts éénmaal één Keep gezien'.

En uit Almere Hout: 'Ik vond de afgelopen winter ronduit teleurstellend, zowel qua aantallen als qua soorten. Zelfs de Ringmus liet zich slecht één keer in de tuin zien. Voor een deel komt dat, denk ik, door het zeer zachte weer en voor een ander deel door de veranderende omgeving. Oosterwold ontwikkelt zich snel, landbouwgrond is verdwenen en de bossen zijn veel drukker geworden. De kapwoede van Staatsbosbeheer kent geen grenzen. Nu, na een groot deel van de volwassen Populieren, ook bijna alle Essen zijn verdwenen, is het karakter van het bos erg veranderd. Afgelopen winters zaten er bijvoorbeeld vele tientallen Puffers op de hoek van het Leeuwerikpad en het weggetje naar de Leeuwerikplaats. Vandaar trokken ze de wijk in. Ze zaten daar volgens mij, omdat het een vrij open stukje bos is met op de grond vele tientallen Kaardenbollen. Wel, de Kaardenbollen zijn bijna verdwenen. Kapot gereden bij het transport van de gekapte Essen (takken) en bedolven onder stapels hout. Het hout ligt er nog. Ik hoop dat de Kaardenbollen nog terugkomen deze zomer, zodat de Puffers ook weer terugkomen. De Buizerd beschouw ik dit jaar

Kramsvogel, Almere, 28 februari 2013, Hans Kruitwagen

maar als de bonus. Slechts zelden komt die in de tuin. De eerste maal in de telperiode werd hij door de harde wind de tuin in geblazen. De tweede keer zat hij in de boswal, te dicht bij een eksternest in aanbouw, volgens de bouwers. Vlak voor de telperiode werd de tuin een paar keer overspoeld door Kramsvogels die zich tegoed deden aan allerlei bessen. Toen die op waren heb ik ze haast niet meer gezien'.

Zo maar twee uit de bijschrijvingen gekozen teksten van tellers waaruit hun bezorgdheid blijkt m.b.t. de achteruitgang van hun 'tuinsoorten'. We zullen de komende winter zien waartoe dit leidt. Dat brengt me tot slot dan ook bij de oproep om deze winter (weer) mee te doen met onze tuinvogeltelling. Deze loopt dit keer van zondag 1 december tot en met zaterdag 29 februari. En vertel er weer wat bij als je 'iets bijzonders' hebt waargenomen. De te gebruiken formulieren en teliinstructies staan op onze pagina van de website. En....., blijf letten op de Groenlingen. Ik ben benieuwd.

Ton Kalkman
 tuinvogeltelling@vogelwachtflevoland.nl

Het verhaal start in juni 2018. Voor mijn werk moet ik in Almere Duin zijn en als ik Jan Boshuizen op de dijk zie staan, besluit ik even te gaan buurten. "Vliegt het een beetje?" vraag ik aan Jan die zoals gebruikelijk de vogeltrek aan het registreren is. Jan vertelt opgewonden over een Wespendif die al een aantal keren de afgelopen dagen is langs gevlogen. De vogel kwam van het 'oude land' af en dook het Pampushout in. Het meest opmerkelijke was wel dat de vogel steevast met een prooi, een stuk wespenraat, in de klauwen over kwam. "Hmmm, daar moet hij dan wel een geldige reden voor hebben", grap ik.

De Wespendif is in Nederland een schaarse broedvogel waarvan de aantallen jaarlijks rond de 400 paar schommelen. In Flevoland is het aantal broedgevalen waarschijnlijk op de vingers van twee handen te tellen. Volgens de Vogelatlas van SOVON komt het aantal broedvogels per 25 km² in het Horsterwold, Wilgenreservaat, Hollandse Hout, Bremerberg en Kuinderbos niet boven de 3 paar. Ondanks waarnemingen in de broedtijd, is een broedgeval in Almere nog nooit aangetoond. Op zich ook niet vreemd, er wordt nauwelijks gezocht naar de nesten die bovendien ook nog eens notoir lastig te vinden zijn. Ik hoor al jaren verhalen van wespendif-specialisten over urenlang bovenin de hoogste boom van het bos gaan zitten, vliegroutes intekenen, kruispeilen, en dan nog uren bezig zijn met boom voor boom het bos

uitkammen. De melding van Jan over een prooislappende Wespendif is echter de meest betrouwbare aanwijzing voor een broedgeval. Komende winter het Pampushout maar nauwgezet uitkammen en oude nesten in kaart brengen?

Het najaar komt en een rugkwaal maakt mij weinig mobiel. Zodra de onwillige rug onder de knie is, ga ik 'therapeutisch' wandelen. Ik besluit het winterse bos rond het van Wagtendonkpad tot mijn aandachtsg gebied te maken. In februari weet ik hier negen oude nesten te vinden, nesten van kraaien en roofvogels die in potentie geschikt zijn voor de Wespendif. Medio mei loop ik al deze nesten af, ik verwacht vooral bewoning door Buizerd en Havik en hoop stilletjes op die Wespendif. Nest na nest stemt mij niet hoopvol. Steeds geen roofvogels bij de nesten. Zelfs het haviknest dat al jaren bewoond was, is nu gekraakt door een stel Nijlganzen. Het voorlaatste te controleren nest is eindelijk raak. Een fraaie vrouw Havik schiet van het nest en op grond van de poep op de grond schat ik in dat er kleine jongen op het nest zijn. Ik noteer: "Begin juni ringen!". Dan het laatste nest. De populier is gelukkig snel gevonden, en jawel, een roofvogel vliegt van het nest af. Door gaans is aan de wegvliegactie goed te zien of het een Buizerd of Havik is. Een Buizerd laat zich van de nstrand vallen en vertrekt in een dalende zijvlucht het perceel. Een Havik schiet juist met veel vleugelactie schuin omhoog. Maar deze vogel vliegt krachtig horizontaal weg, gaat heel even in een aanpalende boom zitten. Maar voor ik mijn kijker kan richten is de vogel gevlogen. Was dat een Wespendif? Of wil ik het te graag en zie ik dingen die er niet zijn. "Mogelijk Wespendif op nest", meld ik aan mijn mede-roofvogelringer John de Vries.

Wespendif, Pampushout, 25 juni 2019, Ton Eggenhuizen

Het is inmiddels 10 juni als ik de Havik controleer om te bezien of de jongen ringbaar zijn. Daarna wordt de mogelijke wespendiflokatie met een bezoek vereerd. Ik kan John, die dan elders in Almere Buizerdjongen aan het ringen is, het heuglijke nieuws appen:

“Wespendief 100% zeker. Broedend!!!!!!”. Met de Havik broedend in de buurt (die lusten namelijk wel een Wespeneijerjong) en een wandelpad nabij, besluit ik het nest verder zo veel mogelijk met rust te laten. Met de beheerder wordt afgesproken dat dit pad niet wordt gemaaid om de rust te garanderen. Twee weken later zie ik het vrouwtje diep op het nest broeden. Met haar starende gele oog kijkt ze me nauwlettend aan. Op 6 juli zie ik het vrouwtje haar jongen voeren en schat in dat over een paar dagen wel geringd kan worden. Op 9 juli blijkt dat ik toch nog te vroeg ben. Op het nest zitten twee jongen, waarvan de kleinste nog te klein is om van een ring te voorzien. Op 18 juli bezoeken we weer het nest en kan de tweede vogel ook worden geringd. De vogels worden gemeten en gewogen. Op grond van deze maten kan het legbegin worden berekend. Het jong blijkt 24 dagen oud te zijn, en met een broedduur van 33 dagen moet het eerste ei rond 20 mei zijn gelegd.

Het broedgeval kwam ik op het spoor vanwege de voedselvluchten die Jan Boshuizen in 2018 op de IJmeerdijk waarnam. Curieus genoeg zag Jan Boshuizen in 2019 geen enkele keer de Wespeneijer het IJmeer over vliegen. Daarentegen werd de Wespeneijer met regelmaat gezien tijdens het onderzoek aan Oeverzwaluwen bij de kolonie in het Pampushout, ten oosten van de nestlokatie. Omgekeerd, in 2018 was ik daar ook met regelmaat en heb geen enkele keer de Wespeneijer daar waargenomen. Zowel man als vrouw Wespeneijer zagen we dit jaar nabij de manege het bos in schieten en steeds een half uurtje later met wespennestjes weer terug naar het nestbos pendelen. Uit zenderonderzoek is bekend dat deze roofvogel ook in de broedtijd grote voedselvluchten maakt en daarbij snel de goede plekken met veel wespennestjes weten te vinden.

Half juli is het nest verlaten. Ik ga ervan uit dat de jongen netjes zijn uitgevlogen. De gegevens van dit broedgeval, inclusief de genomen maten worden vanzelfsprekend naar SOVON en de Werkgroep

Ton met pullen, Pampushout, 25 juni 2019, Annemiek Eggenhuizen

Wespendief pul, Pampushout, 25 juni 2019, Annemiek Eggenhuizen

Wespennestjes onder het nest, Pampushout, Ton Eggenhuizen

Roofvogels doorgestuurd. Samen met de gegevens van andere roofvogelonderzoekers kan zo een vinger aan de pols worden gehouden van de roofvogelstand. Het heimelijke karakter van de Wespeneijer maakt het immers tot een weinig bestudeerde soort. Alle informatie, zeker ook buiten de kerngebieden, dragen bij aan het vergroten van de kennis over deze bijzondere roofvogel. En kennis is de basis van een goede bescherming.

Ton Eggenhuizen

Dank aan Jan Boshuizen die mij attendeerde op de pendelende Wespeneijer over de IJmeerdijk. Ook dank aan de beheerder van het Flevolandschap die toestemming verleende voor het doen van onderzoek en het beschermen van de nestlokatie.

VOGELNAMEN GEBRUIK EN MISBRUIK

"NAAMGEVING VOLTOOIT DE SCHEPPING"

Dit zinnetje kwam ik tegen in een boek van de Vlaamse schrijver Tom Lanoye en het trof me. Wat bedoelt Lanoye? Gaat iets pas leven als het een naam heeft? Is een naam hebben noodzakelijk om te bestaan? Bestaat een kind pas als het een naam heeft? Of wordt iets alleen maar mooi, indrukwekkend en beïdend als het een naam draagt? Welke schepsels vlogen er rond toen er nog niemand was die het een naam kon geven? Geen een? Nee toch? Wij hebben die naamgeving nu eenmaal nodig om ons universum te kunnen schikken en er duiding aan te kunnen geven. Want "naamgeving voltooit de schepping".

Zolang ik vogels kijk is voor mij altijd belangrijk geweest -en zelfs een gewichtig deel van het plezier dat ik uit vogels kijken haal- het hardop benoemen van wat ik zie. Trots dat ik dat (meestal) kan, maar ook bewondering voelen voor de doeltreffendheid en schoonheid van zo'n naam. Mijn definitieve liefdesverklaring aan de vogelarij was dan ook het moment dat iemand mij mijn allereerste Grauwe Vliegenvanger toonde en ik daar stil naar keek en niet begreep dat dit mij nooit eerder had geraakt. Dat ik het nooit

eerder had gezien! Die combinatie van beeld en naam kon eenvoudigweg niet mooier.

Boeken over de etymologie van vogelnamen geven je inzicht in een ongekende rijkdom aan ideeën en varianten hoe vogels op naam gebracht werden. Witkraagje, Terrepotje, Wienteppeke, Zomerpaapje, Patatvogeltje, Mastvogeltje... allemaal streeknamen voor een Roodborsttapuit. En wat te denken van de al eerder genoemde Grauwe Vliegenvanger? Een greep uit de talloze streeknamen van het vogeltje, dat stil op een tak zit, wacht tot er een insect voorbij vliegt, genadeloos toeslaat en weer kalm op hetzelfde plekje neerstrijkt: Muggefangerke, Gloeper, Levendigheid en Postjantien (uit te leggen als Jantje op zijn post). Het kwam voor dat een vogelsoort zijn Nederlandse naam verwierf door hier alleen te verschijnen in winterkleed. Men kende zijn zomerkleed niet, dus werd zijn naam bedacht op basis van wat men zag. Mooi voorbeeld daarvan is de Grauwe Franjepoot. In tegenstelling tot het winterkleed is het broedkleed een fraaie afwisseling van zwart, roestbruin en wit, dus helemaal niet grijs. Bijgeloof speelde ook regelmatig een rol bij het ontstaan van vogelnamen. De Pestvogel dankt zijn naam aan de overtuiging dat het verschijnen van deze onverwachte invasievogel de voorbode was van de naderende pest, die dood en verderf zaaide.

Een veel voorkomende benamingstechniek is de onomatopoeie: de door klanknabootsing gevormde naam. Daar zijn vele voorbeelden van te geven: Koekoek, Tjiftjaf, Grutto, Krakeend. Altijd kan je goede sier maken als je deze term even in een gezelschap rondstrooit als een Grutto krijsend een duikvlucht op het gezelschap maakt en jij kalm en zeker van je zaak zegt: "dit noemen we een onomatopoeie". Geheid ontvang je bewonderende blikken en is je dag weer een stukje beter dan daarvoor.

Robotap, Oostvaardersveld, 15 oktober 2019,
Hans Kruitwagen

Maar nu moet ik toch wel wat frustratie kwijt, die somtijds in kille woede verkeert: wist je dat er onvertalen zijn die een Roodborsttapuit een robotap noemen? Dat is toch barbarij en heiligschennis? Hebben vogelaars die hem zo noemen een chronisch gemankeerd spraakorgaan? Of zijn ze te lui om zijn echte volle naam te noemen? Dus dan maar robotap? Ik weiger dit woord met een hoofdletter te schrijven en tot mijn opluchting zet *Word* een klein rood kringelstreepje onder het woord. Vogelaars die zich bewust de kans ontnemen om de werkelijke naam van het beestje uit te spreken, te genieten van het wonder van de naamgeving: Roodborsttapuit, missen volgens mij een deel van het plezier. Maar misschien is het hen daar ook helemaal niet om te doen. Gaat het meer om de registratie. Heb je wel eens van een mibo gehoord? Dat staat voor een vogel die tot voor kort een grote zeldzaamheid was, maar door klimatologische ontwikkeling zich meer en meer in ons land is gaan vestigen: de Middelste Bonte Specht. Dan noemen ze die mibo. Alsof het de Febo is!

Een ander voorbeeld dat mij kortelings door een geestverwant werd gegeven: je loopt op Texel in gespannen verwachting, beladen met kijker en telescoop. Plotseling roept iemand: "BAGRA!" en daar sta je dan met 40 jaar vogelervaring. What the hell is bagra? Bedoeld wordt een vogel, maar welke dan? De stille neiging bekruipt je om je statief op het hoofd van de schreeuwer te laten neerdalen, want voor paal wil niemand staan. Intussen is de zeldzame vogel natuurlijk al gevlogen. Heeft u het geraden? Bent u er ook zo een? Zo niet, dan is er nog hoop. Voor de oplossing zie onder dit artikel.

Bagra, Spanje, 30 juli 2005, Karel Mauer

Kleine Burrie, Urk, 29 januari 2012, Karel Mauer

Ik nam eens deel aan een vogelexcursie van de Vogelwacht naar de IJsselmeerkust van Urk. We zagen veel Middelste Zaagbekken, Zilvermeeuwen, enkele Pontische Meeuwen. Toen schreeuwde iemand "KLEINE BURRIE!!" Schaapachtig keek ik om me heen en zag dat ik gelukkig niet de enige was die het niet begreep. De schreeuwer (een overigens zeer gewaardeerde vogelaar) keek enthousiast langs de dijk in een groep meeuwen. En toen zag ik het: er vloog een KLEINE BURGEMEESTER. Fantastische waarneming en knap van die schreeuwer maar waarom in vredesnaam "kleine burrie"? Alle romantiek naar de haaien. Die meeuw dankt zijn naam overigens aan zijn grote broer: Grote Burgemeester. Vanwege zijn imponerende uiterlijk werd deze zo genoemd door de zeelui die hem tegenkwamen als de vogel op volle zee op hun schip landde.

Maar nu toch maar even tussen jou en mij gezegd en gezwegen: onlangs, tijdens de Wetlandtelling in het Lepelaarplasseengebied, kwam er een Bruine Kiekendief op ons afvliegen. Ik zei kalm: "Bruine Kiek". Een ogenblik later dacht ik: waarom zeg ik dit? Waarom maak ik me druk om al die andere zondaars? Ik doe het zelf ook. Stilletjes wist ik het antwoord: ik wilde indruk maken op een beginnende cursist die met ons meeliep en van de ene verbazing in de andere viel. We deugen niet.

Wim Sluijs

Het citaat komt uit: Tom Lanoye: Een slagterszoon met een brilletje, Uitg: Prometheus 2003

robotap= **Roodborsttapuit**
 mibo = **Middelste Bonte Specht**
 bagra= **Baardgrasmus**
 kleine burrie= **Kleine Burgemeester**

Het Kromslootpark is gelegen in het zuidwesten van zowel Almere als Flevoland langs het Gooimeer. De oostkant van het gebied grenst aan het Beginbos, waar veel mooie wandelroutes doorheen lopen. Vanaf een parkeerplaats, die te bereiken is via de Havendreef, loopt er een fietspad het Kromslootpark in. Dit fietspad eindigt op de Gooimeerdijk en loopt dwars door het park heen. Onderweg zijn er veel wandelpaden die zowel door het bos, langs de wateren als door de rietkragen heengaan.

Omdat het Kromslootpark langs het Gooimeer ligt en het zuidwestelijke punt van Flevoland is, komen er veel trekvogels langs. In het najaar van 2016 heb ik hier een officiële telpost opgericht, waarvan de resultaten op Trekellen.nl te volgen zijn.

Het voorjaar

Het westelijke deel van het Kromslootpark heeft de perfecte habitat voor veel zangvogels, die in het voorjaar massaal terugkeren. Vele Kleine Karekieten, Rietzangers, een handvol Roodborsttapuiten, minimaal 2 paar Snorren, circa 8 paar Sprinkhaanzangers en behoorlijk wat Blauwborsten zijn in de rietvelden en struwelen te vinden. Op de trektelpost komen naar mijn idee de beste soorten in april langs. Dan begint de serieuze roofvogeltrek, die vaak samenvalt met zuidoostenwind. Zowel in 2018 als 2019 zag ik een volwassen mannetje Steppekiekendief over het Gooimeer naar het noordoosten passeren. Dit zijn

Purperreiger, Kromslootpark, 4 augustus 2019, Hugo Wieleman

Sprinkhaanzanger, Kromslootpark, 4 augustus 2019, Hugo Wieleman

natuurlijk de soorten waarvoor je uren maakt op een telpost. Op 17 april 2019 was er een zacht briesje uit het oostzuidoosten, wat een mooie telling opleverde. Zowel een Zwarte als Rode Wouw, 5 Smellekens, 3 Blauwe Kiekendieven, een Visarend, 9 Bruine Kiekendieven, 5000 Graspiepers en 65 Regenwulpen vlogen in noordoostelijke richting. Best gemakkelijk dus.

De zomer

In juni loopt de voorjaarsstrek ten einde, en zitten de meeste vogels wel op de eieren of zijn zelfs al druk bezig met de jongen voeren. Het is rustig in het gebied, met vaak alleen nog maar in de ochtend veel vogel-

activiteit. In deze tijd van het jaar is mijn doel om een Krekelzanger, Noordse Nachtegaal, Woudaap, Kleinst Waterhoen of Orpheusspotvogel te vinden. Dit is tot op heden nog niet gelukt, maar het gebied is voor de meeste van deze soorten geschikt. Jaarlijks broeden er Ransuilen in het Kromslootpark, waarvan de jongen zich in juni 's nachts vaak laten horen. Ook Boomvalken zitten er al vele jaren, die al jagend regelmatig te zien zijn boven het gebied. Purperreigers uit het Naardermeer komen veel in het Kromslootpark foerageren, om vervolgens weer terug te vliegen naar het Gooi. Als je in de zomer over de paden langs de slootjes loopt, kom je er gegarandeerd een tegen. In de nazomer zijn er elk jaar grote aantallen Geoorde Futen te zien op het Gooimeer tegen het Zilverstrand aan. Hier broedt deze schaarse futensoort niet, maar vermoedelijk is dit gewoon een verzamelplaats van Geoorde Futen die al klaar zijn met broeden of niet gebroed hebben. Het recordaantal is 92, gezien in begin augustus.

Het najaar

Vanaf eind augustus begint het echte trektelseizoen weer. Indien ik een paar vrije uurtjes heb, ben ik te vinden op de dijk om de vogeltrek te tellen. In augustus en september zijn de aantallen trekvogels vaak nog relatief laag, met uitzondering van de zwaluwen. Rond deze tijd is er een reële kans op een Ortolaan of een Duinpieper, en dat is een goede reden om uren te maken. Beide soorten heb ik ondertussen een aantal keer voorbij zien komen. Vanaf half september beginnen de grote aantallen door te trekken. Graspiepers, Vinken, Kepen, Veldleeuweriken, alle lijster-soorten, Spreeuwen en mezen vormen de bulk van

Belflijster, Kromslootpark, 29 september 2018,
Hugo Wieleman

de aantallen. Tussen deze algemenere soorten is het de kunst om de zeldzame eruit te pikken. Dit lukt vaak het best door goed op de geluiden te letten. Geelgorzen, Belflijsters, Oeverpiepers, (Grote) Kruisbekken, Grote Piepers, Dwerggorzen, Grauwe Gorzen en een Siberische Boompieper zijn tussen de duizenden vogels al gepasseerd langs de Gooimeerdijk. In het Kromslootpark nemen veel zangvogels een pauze tijdens de trek. Het loont de moeite om veel door het gebied te wandelen en de bosjes in de gaten te houden. Gekraagde Roodstaarten, Bonte Vliegenvangers, Vuurgoudhaantjes en Paapjes zijn in september soms in het gebied te vinden. Ook kan je een Draaihals tegenkomen in het Kromslootpark.

De winter

Rond deze tijd is het vaak rustig in het gebied. Op de plassen zijn vaak veel duikeenden te vinden, en op overhangende takken en in het riet zijn regelmatig IJsvogels aanwezig. Langs het talud van de dijk foerageren 's winters altijd Waterpiepers in het drassige korte riet of gras. Bij vorst komen veel snippen en Waterrallen tevoorschijn uit de dichte rietvelden, en zijn ze vaak te vinden in de kwelslootjes aan de randen van het Kromslootpark en in het Beginbos. Deze kwelslootjes zijn namelijk de schaarse watertjes waar voedsel te vinden is, en daar maken onder andere Bokjes en Houtsnippen graag gebruik van. De bosjes in het park zijn 's winters ook interessant. Jaarlijks zitten er grote groepen Appelvinken, soms zelfs tientallen. Tussen de Boomkruipers ben ik begin 2016 een Taigaboomkruiper tegengekomen. Er zijn nog (steeds) maar weinig overtuigende waarnemingen van deze soort in Flevoland te vinden. Tegenwoordig zitten er ook steeds meer Boomklevers in het Kromslootpark. Kunnen we over een aantal jaar een Middelste Bonte Specht verwachten? Ik ga in ieder geval mijn best doen om er een in dit leuke stuk van Almere te vinden!

Vuurgoudhaan, Kromslootpark, 13 november 2019,
Hugo Wieleman

Hugo Wieleman

Voor dit verslag zijn de websites www.waarneming.nl en www.Trektellen.org geraadpleegd.

Futen tot en met Zaagbekken

Een **Roodhalsfuut** werd op 31 augustus gezien bij het Greppelveld. Tussen de 50 en maximaal 86 **Geoorde futen** verbleven van juli tot half augustus op het Gooimeer ter hoogte van het Kromslootpark. Een **Grote Aalscholver** zat op 12 oktober bij het Gooimeer. Van de **Roerdomp** kwamen deze periode slechts 19 waarnemingen binnen, verdeeld over 11 verschillende plaatsen. Op 5 juli werd een **Woudaap** roepend gehoord bij de Natte Graslanden en op 17 juli werd een exemplaar gezien in de noordoosthoek van het Zwarte Meer. Tussen 7 en 14 juli zat een **Ralreiger** bij de Block van Kuffeler en omgeving en op 9 juli werd ook een exemplaar op de Markerwadden gemeld. Een **Koereiger** werd op 23 en 27 juli gezien bij de Natte Graslanden en op 29 juli en 16 oktober in de OVP. De grootste groep **Grote Zilverreigers** die deze periode gemeld werd kwam van het Drontermeer op 18 oktober, daar werden 120 exemplaren geteld. Op 24 augustus vlogen 7 **Purperreigers** over

Ljseend, Natte Graslanden, 11 juli 2019, Karel Mauer

de Vossemeerdijk. **Lepelaars** verbleven in augustus en september rond het Vossemeer (max. 200 ex.). Een jonge **Zwarte Ooievaar** foerageerde op 20 juli in de Stille Kern en tussen 14 augustus en 13 september vlogen 12 exemplaren over Flevoland. Half oktober vlogen verschillende groepjes **Kleine Rietganzen** over het westelijke deel van Flevoland. In augustus werden maximaal 310 **Casarca's** gezien bij de Keersluisplas en ook de Markerwadden werden goed bezocht. Een vrouwtje **Zomertaling** werd op 25 oktober nog bij de hut de Schollevaar gezien. Maximaal 400 **Krooneenden** werden in oktober in het Broekbos en het plasje tegenover het Harderbroek gezien. Enorme aantallen **Tafeleenden** in het Harderbroek in oktober: op de 16de werden er maar liefst 60.000 exemplaren geteld. Ook werden daar 2 stuks hybride **Tafeleend x Witoogeend** gezien en maximaal 10.000 **Kuifeenden**. Ook 2 man en 1 vrouw **Witoogeend** bij het plasje in september/oktober en in september verbleven zowel een mannetje als een vrouwtje in het Kromslootpark. Langs de Houtribdijk en bij Trintelhaven zaten in oktober ruim 100 **Toppers**. Een **Eider** werd op 25 augustus op de Markerwadden gezien en op 30 augustus bij kijkhut de Zilverreiger. Tussen 2 juli en 23 augustus werd er regelmatig een vrouwtje **Ijseend** gemeld bij de Natte Graslanden; de jongen van de Markerwadden werden daar nog tot half september gezien. Op 21 juli zaten al weer 50 **Brilduikers** op het Zwarte Meer. Een vrouwtje **Kokarde Zaagbek** zat op 8 en 9 oktober in een groep eenden langs de Bremerbergdijk en tussen 13 en 20 oktober verbleef een mannetje in het plasje tegenover het Harderbroek. Bij geen van beide werd een ring waargenomen. Het eerste **Nonnetje** van het seizoen werd op 24 augustus op het Zwarte Meer gezien en een vrouwtje **Middelste Zaagbek** op 27 oktober in Trintelhaven. Een eerste vrouwtje **Grote Zaagbek** zat op 25 augustus langs de IJmeerdijk.

Roofvogels tot en met Koekoek

Baltsende **Wespendieven** werden aangetroffen in het Horsterwold en Pampushout. In het Roggebotzand en Reve Abbert werden paartjes gezien. Tussen 6 en 25 augustus trokken 3 **Zwarte Wouwen** over. In de eerste week van augustus verbleef een **Rode Wouw** in het Horsterwold en omgeving, in totaal vlogen 11 exemplaren over onze polder in deze periode. De hut de Schollevaar bleek deze periode het **Zeearenden** paradijs, vaak werden 4 exemplaren tege-

Zeearend, Oostvaardersplassen, 19 september 2019,
Hans Kruitwagen

Wespendief, Kromslootpark, 10 september 2019,
Hugo Wieleman

lijktijd gezien, en vanaf half september werden dat er alleen maar meer, tot maximaal 9 exemplaren. Op 14 september waren er 10 verschillende vogels geteld in de Oostvaardersplassen. Er hebben veel mensen van genoten, in totaal kwamen er in deze periode 1037 meldingen binnen van de **Zeearend**. Van 6 verschillende plekken werden **Grauwe Kiekendieven** gemeld. Vanaf 12 oktober vliegt er weer een **Ruigpootbuizerd** rond bij de Praambulten en omgeving. Bij het Vossemeer en in de OVP werden maximaal 2 **Visarenden** gezien en zelfs 3 exemplaren op 23 augustus bij het Ketelmeer en op 15 september bij het Drontermeer. Op 7 oktober vloog een **Roodpootvalk** over het Veluwemeer naar het zuiden. Vanaf 17 september worden er op diverse plaatsen **Smellekens** waargenomen. Tussen 16 en 29 juli werden boven Zeewolde, Luttelgeest en Lelystad **Kwartels** gehoord. Een **Porseleinhoen** werd nog gehoord op 27 oktober in de OVP. 2 **Kraanvogels** zaten op 17 september langs de Ibisweg en op 28 september langs de Winkelweg. Op 25 oktober een ex. bij de Nagelerweg en op 30 oktober werd een roepend ex. gehoord boven de Oostvaardersbuurt en zat er een bij kijkhut de Kluut. Een **Steltkluut** verbleef tussen 7 juli en 9 augustus op de Markerwadden, tussen 19 juli tot en met 9 augustus in de OVP en tussen 5 en 14 oktober verbleef een jonge vogel bij de hut de Grauwe Gans. In juli, augustus en september zaten veel **Kluten** in de OVP, met een maximum van 1500 ex. op 6 augustus bij uitkijkpunt Kuifeend. Er werden op de Markerwadden op 10 juli maximaal 4 **Strandplevieren** gezien. 4 **Morinelplevieren** vlogen op 29 augustus over het Larserbos. De gehele periode verbleven 1 of 2 **Zilverplevieren** op de Markerwadden en in de OVP. Pas half oktober zaten hier 5 of 6

exemplaren. Op de Markerwadden werden in deze periode veel strand- en steltlopers gemeld. Onvoorstelbaar dat dit gebied zo snel zo'n enorme aantrekkingskracht heeft gekregen op vogels. Mooie aantallen **Kanoeten** werden vooral gezien tussen 7 en 18 september tot maximaal 70 exemplaren bij Uitkijkpunt Nonnetje. **Drieteenstrandlopers** waren aanwezig op de Markerwadden en een keer 1 én 3 exemplaren bij de uitkijpunten langs de OVD in juli en september. Enorme grote groepen **Kemphanen** verbleven in de OVP bij de diverse hutten, op 28 juli werd er een maximum geteld van 1600 ex. Op 20 oktober 2 **Bokjes** in het Roggebotzand, verder alleen waarnemingen vanaf de Markerwadden. Op 7 juli 1400 **Grutto's** bij Uitkijkpunt Nonnetje. Op 16 september werd een

Noordse Stern, Dashorstwijk, 5 september 2019, Karel Mauer

IJslandse Grutto bij kijkhut de Grauwe Gans gezien. Ook een tiental **Rosse Grutto's** wisten de Markerwad- den te vinden in september. Een **Grauwe Franjepoot** werd in deze periode 6x gemeld op de Markerwad- den, op 28 juli 2 ex. bij de krentenplas OVP, op 5 september bij de kijkhut de Grauwe Gans, en tussen 21 en 26 september een exemplaar bij kijkhut Schol- levaar. Op 3 augustus foerageerden 7 **Geelpootmeeuwen** langs de OVD. In de gemengde meeuwenkolonie bij Lelystad hebben dit jaar ruim 10 paar **Pontische Meeuwen** gebroed en jongen voortgebracht. Half augustus werden er maximaal 125 exemplaren ge- told in de OVP bij de Grote Plas. Veel kleurringen werden afgelezen in deze periode. Ook tweede-, derde- en vierdejaars hybride **Zilvermeeuw x Ponti- sche Meeuw** werden regelmatig langs de OVD ge- zien waarvan 1 geringd was. **Reuzensterms** verbleven op de 'slaaplaag' in het Vossemeer tussen 6 augus- tus en 16 september, op 25 augustus zaten er maar liefst 28 stuks! Tijdens de wetlandtelling van de Lepe- laarplassen op 18 augustus vlogen er 15 **Grote Sterns** over. Een juveniele **Noordse Stern** zat op 5 september bij de Block van Kuffeler en op 18 oktober vloog een exemplaar over de Markerwadden. Tot 15 september werden er af en toe (max. 5 ex.) **Dwergsterns** gezien op de Markerwadden en bij Trintelhaven. Een **Witwangstern** op 27 juli bij Block van Kuffeler en op 18 augustus bij uitkijkpunt Kuifeend. Op 3 augustus werden er op de Markerwadden ruim 5000 **Zwarte Sterns** geteld. Een **Witvleugelstern** werd regelmatig gezien op de Markerwadden, in de OVP langs de OVD, en de Lepelaarplassen. De **Zomertortel** werd nog maar van 5 plaatsen gemeld. Van de **Halsband- parkiet** zijn een aantal territoria vastgesteld in Almere Haven, maar geslaagde broedgevallen zijn nog niet ontdekt. Op 19 september werd er nog een jonge **Koekoek** ontdekt in het Horsterwold en een erg laat jong zat bij kijkhut Schollevaar op 30 september.

Uilen tot en met Gorzen

Op 31 augustus werd een dood uiltje aangetroffen op een balkon bij de golfbaan te Lelystad. Het beest- je leek aangevreten. In eerste instantie gingen ge- dachten uit naar Steenuil, maar een donkere onder- vleugel en een te kleine maat voor Steenuil deden al snel denken aan een **Dwerguil**. Dit zou een eerste

Boerenzwaluw, Oostvaardersplassen, 7 september 2019, Jeroen Sidler

waarneming voor Flevoland betekenen, maar raad- selachtig blijft het wel. Een **Steenuil** werd roepend gehoord langs de Visvijverweg op 2 augustus en op 29 september zat er 1 bij de Knarweg. **Bosuilen** wer- den waargenomen langs de Visvijverweg, Roggebot- zand en in het Harderbos. Een **Velduil** werd op 20 oktober bij Emmeloord ontdekt. Een **Vale Gierzwaluw** vloog op 20 oktober over de telpost langs de IJmeer- dijk. Een **Hop** foerageerde op 10 juli bij het golfpark in Lelystad. Op 26 augustus zat een **Draaihals** bij de Kluutweg, 6 tot en met 8 september bij Trintelhaven en op 9 september bij de OVP/Knardijk. Van 13 ver- schillende plaatsen werd een **Groene Specht** ge- meld, nooit kwam van deze plekken eerder een waarneming binnen. Een **Zwarte Specht** werd tussen 24 augustus en 17 oktober 4x gemeld uit de bossen rond Kraggenburg. Tussen 21 en 30 oktober waren 25 **Boomleeuweriken** aanwezig bij Almere Overgooi. 12 **Strandleeuweriken** vlogen op 31 oktober over de Markerwadden. Op 30 augustus werd een witte **Boerenzwaluw** gezien in Emmeloord die al vliegend aangevallen werd door **Kauwtjes** en op 7 september zat een leucistisch exemplaar in de OVP. Een **Grote Pieper** vloog op 16 oktober over het Kromslootpark. Enkele **Oeverpiepers** werden gezien bij de Marker- wadden, Wolderwijd en bij Block van Kuffeler. Een **Engelse Kwikstaart** zat op 11 augustus bij de Kam-

Reuzensterm, Vossemeerdijk, 25 augustus 2019, Karel Mauer

Koekoek, Oostvaardersplassen, 30 september 2019, Hans Kruitwagen

perhoek. Op 5 september nog een **Noordse Kwikstaart** langs de Dodaarsweg. De enige **Rouwkwikstaart** van deze periode zat op 16 juli bij de Knardijk/Praamweg. 8 **Pestvogels** zaten op 28 oktober bij het golfpark te Lelystad. Een **Zwarte Roodstaart** bleef tot in november in het centrum van Almere Stad. 3 **Gekraagde Roodstaarten** zaten op 31 oktober nog bij de Vuursteenweg. Tot eind oktober bleef een **Paapje** nog aanwezig in de OVP. De **Cetti's Zangers**

zijn inmiddels bijna ontelbaar geworden; meer dan 745 meldingen werden op waarneming.nl geregistreerd in deze periode. Op de vangplek van de vogelringgroep de Grauwe Gans werden er dit jaar maar liefst 75 individuen gevangen, waarvan 66 nieuw geringd in 2019 en 9 vangsten van vogels die in voorgaande jaren al geringd waren. De laatste **Grote Karekiet** werd gezien op 9 augustus bij het Zwarte Meer. Tussen 28 september en 24 oktober werden er 11 **Bladkoninkjes** opgemerkt in Flevoland. Tussen 19 en 24 oktober zaten maximaal 50 **Baardmannen** op de Markerwadden. De week ervoor werden er langs de OVD veel overtrekkende groepen gezien. Een **Witkopstaartmees** werd 5x gemeld in het Praambos. Zeer bijzonder voor Flevoland: 6 **Kuifmezen** werden geclaimd in het Harderbroek op 30 september. Op 26 september werd een roepende **Buidelmees** gehoord bij kijkhut de Schollevaar. Een **Grauwe Klauwier** werd enkele keren gezien bij kijkhut de Krakeend en 1x op het pad naar de kijkhut de Zeearend De **Klapekster** was vanaf 15 oktober weer aanwezig in de OVP. In de Verbindingszone zat op 20 oktober een **St. Helenafazantje**. De eerste **Keep** werd op 30 juli al weer opgemerkt bij het Jan van den Boschpad. Een **Sneeuwgorz** vloog op 6 oktober over de Ketelbrug, op 28 oktober 2 ex. over de Driehoek en op 31 oktober 9 op de Markerwadden. Een **Ortolaan** vloog op 25 augustus over het Larserbos en op 31 augustus was een exemplaar ter plaatse bij de Ketelbrug. Op 15 oktober vlogen 2 **Dwerggorzen** over de telpost Gooimeerdijk West en op 18 oktober vloog een exemplaar over de Driehoek.

Dwerguil, Lelystad, Jaap Eerdmans

Greet Boomhouwer

Indien onbestelbaar retour:
Penningmeester
Kolkgriend 14 1356 BA Almere

Agenda

Avondactiviteiten starten om **20.00 uur** in De Oostvaarders (Oostvaardersbosplaats 1), tenzij anders vermeld.

* Aanmelden voor excursies bij de activiteitencommissie (zie colofon).

** Vooral bedoeld voor niet-donateurs.
Kosten €10, aanmelden via
oostvaardersplassen@staatsbosbeheer.nl

Kijk op de website voor de actuele agenda!

DECEMBER 2019

Zo. 1	Roofvogeltelling Zuid Flevoland, gboomhouwer21@gmail.com voor meer info
Wo. 4	4 ^e cursusavond basis / vervolg
Za. 7	Cursusexcursie
Za. 7	Bosbende: vogelvoer / nestkasten timmeren
Ma. 9	Werkgroep bescherming
Wo. 11	Lezing René Alma: Extremadura
Za. 14	Flevokijkers: mezenkastjes timmeren
Za. 14	Jubileumfestival KAF
Zo. 15	Wetlandtelling 09.30 uur
Zo. 15	Vogelexcursie Vogelwacht-Staatsbosbeheer 11-13 uur **
Wo. 18	Werkgroep natuurfotografie
Wo. 18	Bestuursvergadering 19.30 uur
Za. 21	Dagexcursie Zuidpier / Kennemermeer *

JANUARI 2020

Wo. 8	5 ^e cursusavond basis / vervolg
Za. 11	Cursusexcursie
Za. 11	Flevokijkers: avonturen in de jungle en vlindertuin Luttelgeest
Za. 11	Bosbende: nieuwjaarsfilm
Ma. 13	Werkgroep bescherming
Wo. 15	Nieuwjaarsreceptie
Zo. 18	Ochtendexcursie Eempolder (wandeling) *
Za. 18	Grachtentelling
Zo. 19	klaasoudshoorn@gmail.com voor meer info
Zo. 19	Wetlandtelling 09.15 uur

Zo. 19	Vogelexcursie Vogelwacht-Staatsbosbeheer 11-13 uur **
Wo. 22	Werkgroep natuurfotografie
Wo. 22	Bestuursvergadering 19.30 uur
Wo. 29	Lezing SOVON: Wilde Eend

FEBRUARI 2020

Wo. 5	6 ^e cursusavond basis / vervolg
Za. 8	Cursusexcursie
Za. 8	Flevokijkers: dieren voeren in natuurpark Lelystad
Za. 8	Bosbende: bezoek Naturalis
Ma. 10	Werkgroep bescherming
Wo. 12	Lezing Frans van Alebeek: Wilde Bijen
Za. 15	Dagexcursie Haringvliet / Grevelingen *
Zo. 16	Wetlandtelling 08.30 uur
Zo. 16	Vogelexcursie Vogelwacht-Staatsbosbeheer 11-13 uur **
Za. 22	Bird Madness *
Zo. 23	Roofvogeltelling Zuid Flevoland, gboomhouwer21@gmail.com voor meer info
Wo. 26	Werkgroep natuurfotografie
Wo. 26	Bestuursvergadering 19.30 uur

MAART 2020

Wo. 4	7 ^e cursusavond basis / vervolg
Za. 7	Cursusexcursie
Za. 7	Flevokijkers: op ontdekking in Naturalis
Za. 7	Bosbende: bezoek dierentuin
Ma. 9	Werkgroep bescherming
Wo. 11	Lezing Willem van Manen: Wespandief
Zo. 15	Wetlandtelling 07.30 uur
Zo. 15	Vogelexcursie Vogelwacht-Staatsbosbeheer 11-13 uur **
Wo. 25	Werkgroep natuurfotografie
Wo. 25	Bestuursvergadering 19.30 uur
Wo. 25	Ophalen Grauwe Gans
Za. 28	Dagexcursie Twente *

APRIL 2020

Wo. 1	8 ^e cursusavond basis / vervolg
Wo. 1	Diptwitchexcursie *
Za. 4	Cursusexcursie
Za. 4	Flevokijkers: met een fluisterboot over het Naardermeer
Za. 4	Bosbende: bezoek Marker Wadden?
Wo. 8	Lezing Ton Eggenhuizen: Thailand
Do. 9	Werkgroep bescherming
Zo. 18	Big Sit *
Zo. 19	Wetlandtelling 07.30 uur
Zo. 19	Vogelexcursie Vogelwacht-Staatsbosbeheer 11-13 uur **
Wo. 22	Werkgroep natuurfotografie
Wo. 22	Bestuursvergadering 19.30 uur
Za. 25	Ochtendexcursie Waverhoek *

Vogel- en Natuurwacht
Flevoland